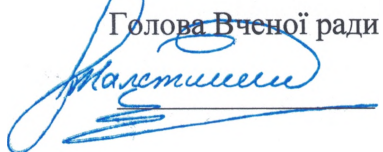

УХВАЛЕНО

Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету
«29» березня 2024 р.

Протокол № 9

Голова Вченої ради

Григорій КАЛЕТНИК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Вінницького національного
аграрного університету

Виктор МАЗУР

2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПЕРШОМУ (БАКАЛАВРСЬКОМУ)
ТА ДРУГОМУ (МАГІСТЕРСЬКОМУ) РІВНЯХ У
ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

(НОВА РЕДАКЦІЯ)

1. Загальні положення

1.1. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Вінницькому національному аграрному університеті (далі – Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145 – VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки, схваленої розпорядженням КМУ від 06.04.2011 р. № 279-р., листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Стандартів вищої освіти, освітніх програм та навчальних планів спеціальностей.

1.2. Практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у Вінницькому національному аграрному університеті (далі – Університет) та проводиться на оснащених відповідним чином базах практики, на сучасних підприємствах різних форм власності і в організаціях різних сфер діяльності, в органах державної влади, місцевого самоврядування державного управління, а також у закладах освіти, науково-навчальних інститутах й інших наукових установах, охорони здоров'я України, торгівлі, та поза її межами тощо.

1.3. У цьому Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практики здобувачів вищої освіти за відповідними рівнями вищої освіти, формами навчання, спеціальностями та освітніми програмами.

1.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачає безперервність і послідовність її проведення протягом навчального процесу, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх фахівців.

1.5. Освітня програма підготовки може містити додаткові вимоги до організації практичної підготовки здобувачів освіти, для яких запроваджено додаткове регулювання Стандартом вищої освіти.

1.6. Здобувачі вищої освіти денної (дуальної) та заочної форми здобуття освіти проходять усі види практики, що передбачені навчальним планом.

1.7. Університет може зараховувати практики в порядку визнання результатів неформальної та інформальної освіти, зокрема, які здобуті під час трудової діяльності здобувача під час навчання.

1.8. Практична підготовка здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами проводиться з урахуванням їхніх індивідуальних потреб

і можливостей.

2. Мета і зміст практики

2.1. Метою практики є оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями майбутньої професійної діяльності, формування у них, на базі одержаних в Університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, проводити наукові дослідження.

2.2. Залежно від рівня освіти, особливостей освітньої програми практика може бути *навчальна* та *виробнича*.

2.3. Перелік та зміст усіх видів практик для кожної спеціальності певного освітнього рівня, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються Стандартами вищої освіти або освітніми програмами та відображаються у навчальних планах.

2.4. На початкових курсах одним із завдань навчальної практики є ознайомлення здобувачів зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, а також можливе отримання відповідної робітничої професії, що відповідає фаху навчання.

2.5. Метою виробничої практики є: поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення освітніх компонентів навчального плану підготовки; ознайомлення безпосередньо в установі, організації, підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок в межах спеціальності на основі заключених угод (Додаток 1); опрацювання та збір матеріалу для виконання курсових (міждисциплінарних) робіт (проектів) й кваліфікаційних робіт.

2.6. Зміст і послідовність практичного навчання визначається *наскрізною програмою практики* (Додаток 2) відповідно до навчального плану.

2.7. Наскрізна програма практик – це основний нормативний та навчально-методичний документ, який визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівців певного освітнього рівня відповідно до освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти, регламентує послідовність, тривалість різних видів практик відповідно до навчального плану, визначає мету, завдання та місце кожного виду практики у структурно-логічній схемі з підготовки здобувачів.

2.8. На кожному етапі проходження практики необхідно, щоб програми

практики мали рекомендації щодо видів, форм, тестів перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких здобувачі мають досягти.

2.9. Наскрізнi програми практики розробляються науково-педагогічними працівниками кафедр погоджуються за результатами обговорень на засіданні науково-методичної комісії та затверджуються ректором Університету до початку навчального року.

2.10. Зміст наскрізної програми повинен відповідати даному Положенню, наказам і рішенням колегії Міністерства освіти і науки України щодо практики здобувачів вищої освіти, рішенням вченої ради Університету та наказам ректора, а також навчальному плану освітньої програми.

2.11. Наскрізнi програми практики складаються з таких розділів:

- *загальні положення*, зазначається місце практичної підготовки у структурно-логічній схемі освітньої програми, а також перелік всіх видів практики, загальна характеристика й вимоги, що застосовуються до об'єктів проходження практики з метою підвищення ефективності системи практик, переліків видів робіт та завдань, які повинні виконувати здобувачі під час проходження відповідного виду практики, обов'язки та вимоги до керівників від баз практик, перелік звітних документів з кожного виду практики.

- *види практик* (навчальна, виробнича та інші) зазначаються залежно від рівня вищої освіти, конкретної спеціальності згідно з навчальними планами, також зазначаються неперервність практик та послідовність їх проходження, їх загальна характеристика та зв'язок із спеціальністю, яку отримує здобувач; завдання, що ставляться перед здобувачами, перелік основних робіт, обов'язкових для виконання, індивідуальні завдання з урахуванням специфіки відповідної освітньої програми.

- *базы практики* (підприємства та організації різних форм власності та галузей національного господарства, органи державної влади, наукові установи та обладнані відповідним чином навчальні (науково-навчальні) лабораторії Університету, тощо).

- *організація і керівництво практикою*, у цьому розділі зазначаються об'єкти практики і вимоги до них: робочі місця або посади, що їх дублюватимуть практиканти, функції керівників практики, належне документальне оформлення.

- *підсумки й оцінювання практики* з урахуванням особливостей спеціальності включають форми і методи контролю практики, вимоги до складання і оформлення звіту (звіту-щоденника), терміни подання звітів про проходження практик, склад комісій із захисту практик, критерії їх оцінювання тощо.

- *рекомендовані джерела інформації*.

2.12. В роботі допускається користування наскрізними (типовими) програмами практик за спеціальностями, розробленими іншими профільними міністерствами, які мають бути обов'язково погодженими Міністерством освіти і науки України.

2.13. На основі наскрізної програми практики розробляється *програма практик* відповідних видів практики.

2.14. Відповідно до наскрізної програми, програма практики з кожного окремого виду практики певного рівня підготовки за освітньою програмою повинна включати:

- мету і завдання практики;
- бази практик;
- компетенції, яких повинні набути здобувачі вищої освіти;
- програмні результати проходження практики;
- вимоги щодо організації проведення практики;
- зміст практики;
- календарний план проходження практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги до оформлення звіту (звіту-щоденника) про практику;
- підсумки та критерії оцінювання практики.

2.15. Програми практик розробляються і рекомендуються до затвердження кафедрами, які здійснюють їх керівництво, з подальшим затвердженням на навчально-методичній комісії факультету та науково-методичній комісії Університету.

2.16. У разі, якщо освітньою програмою та навчальним планом передбачається проведення лише одного виду практики, то наскрізна і програма практики за одним видом практики можуть поєднуватися в одному документі й затверджуватися у порядку, визначеному для програми практики.

2.17. Окрім наскрізної програми та програми практики, кафедри Університету мають забезпечити й інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів вищої освіти.

2.18. Відповідальність за організацію своєчасної розробки, розгляду та затвердження програм практик (методичних вказівок тощо) несуть завідувачі відповідних кафедр Університету.

3. Бази практики

3.1. Практика здобувачів вищої освіти Університету проводиться на базах практик, які мають відповідати вимогам наскрізної програми практик.

3.2. За наявності в Університеті державних, регіональних замовлень на

підготовку фахівців, перелік баз практик можуть надаватись відповідними органами, які формували замовлення. При підготовці фахівців в Університеті за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики можуть передбачатися у цих договорах. Як бази підготовки здобувачів з робітничих професій можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи закладів вищої освіти, дослідні господарства, полігони та підприємства, організації, установи, які мають необхідне обладнання та педагогічні кадри.

3.3. У випадку, коли підготовка фахівців Університету здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечуються цими ж особами (з врахуванням всіх вимог наскрізної програми та даного Положення) або закладами вищої освіти, що визначаються умовами договору (контракту) на підготовку фахівців.

3.4. Для здобувачів-іноземців бази практики можуть передбачатися у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців можуть бути розташовані як на території країн-замовників, так і в межах України.

Студентам-іноземцям у встановленому порядку видаються програма практики та індивідуальне завдання. Після закінчення практики вони складають звіт (звіт-щоденник) у встановленому порядку. При проходженні практики в межах України здобувачі-іноземці додержуються даного Положення.

3.5. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, з дозволу керівників практик від кафедр, підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для проходження із обов'язковим заключенням угоди.

3.6. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь яких форм власності) Університет має завчасно укладати угоди на її проведення. Тривалість дії угод погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

4. Організація і керівництво практикою

4.1. Відповідальність за організацію, проведення практики на факультетах покладається на деканів факультетів/директорів навчально-наукових інститутів. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри Університету.

4.2. Загальну організацію практики Університету та контроль за її проведенням здійснює відділ дуальної освіти, практичного навчання та працевлаштування навчально-наукового центру. Основними обов'язками відділу є:

- підготовка та укладання угод щодо проходження практики;

- ведення обліку угод про бази практик;
- ведення електронного реєстру баз практик;
- своєчасна підготовка проектів наказів з організації практик (виробнича та ін.), їх подання на затвердження ректору Університету;
- інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки (інструктаж може проводитись при прибутті на місце проходження практики).

4.3. Контроль за проведенням практики покладається на проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи.

4.4. До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники кафедр Університету, які:

- перед початком практики контролюють підготовленість та відповідність баз практик, наявність угод;
- забезпечують перед від'їздом на практику здобувачів навчально-методичною документацією (програма практики, звіт-щоденник, індивідуальні завдання, методичні рекомендації та ін.);
- повідомляють здобувачів про систему звітності з практики, прийняту на відповідній кафедрі, а саме: подання письмового звіту-щоденника, оформлення виконаних індивідуальних завдань, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо.

- можуть у складі комісії приймати захист практики.

4.5. Бази практик в особі їх перших керівників разом з Університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти.

4.6. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угоди на проведення практики (див. додаток 1, п.п. 1.1.-1.8.). На здобувачів, які проходять практику на підприємстві, (організації, установі), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (організації, установи). Тривалість робочого часу здобувачів-практикантів під час проходження практики регламентується законодавством України про працю. За наявності вакантних місць здобувачі можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики.

4.7. Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від Університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки

безпеки і виробничої санітарії;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- оформити звіт-щоденник відповідно до встановлених вимог (додаток 3);

- своєчасно захистити звіт з практики.

5. Підведення підсумків практики

5.1. Після закінчення кожної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуальних завдань.

5.2. Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику - це подання письмового звіту-щоденника, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

5.3. Письмовий звіт разом з іншими документами, подається на рецензування керівнику практики від Університету.

5.4. Звіт-щоденник захищається здобувачем освіти диференційованою оцінкою у складі комісії, призначеній деканом факультету/директором навчально-наукового інституту або ректором Університету. До складу комісії входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практик, науково-педагогічні працівники кафедри та інші працівники.

5.5. Комісія заслуховує звіт-щоденник з виробничої практики у здобувачів освіти, або на базах в останні дні її проходження або в Університеті згідно з графіком визначеним відповідною кафедрою, погодженим деканом факультету/директором навчально-наукового інституту.

В окремих випадках захист практик може заслуховуватись протягом перших десяти днів семестру, який починається після завершення практики, відповідно до графіка.

5.6. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план здобувача за підписами членів комісії.

5.7. Здобувачеві, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених Університетом.

5.8. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр Університету не менше одного разу протягом навчального року.

6. Прикінцеві положення

6.1. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету в тому ж порядку, що й саме Положення.

Додаток 1

до Положення «Про проведення практики здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Вінницькому національному аграрному університеті»

(пункт 2.5.)

УГОДА № _____
на проведення практики здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Вінницькому національному аграрному університеті

місто Вінниця « _____ » _____ 202_ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Вінницький національний аграрний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

(далі – заклад вищої освіти), в особі ректора Мазура Віктора Анатолійовича

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі Статуту

(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів):

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти здобувачів для проходження практики на безоплатній основі згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напряму підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість здобувачів	Строки практики	
					початок	закінчення

1.2. Надіслати до закладу вищої освіти повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику здобувача (ів).

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання здобувачами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити здобувачам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати здобувачам-практикантам і керівникам практики від закладу вищої освіти можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу здобувачів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного здобувача-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови _____

2. Заклад вищої освіти зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень - список здобувачів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

2.3. Забезпечити додержання здобувачами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачами під час проходження практики.

2.4. Не розголошувати та не розповсюджувати отриману інформацію про діяльність підприємства шляхом знищення курсових, кваліфікаційних робіт та звітів у встановленому порядку.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до 5 років.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і закладу вищої освіти.

4. Місцезнаходження сторін:

Закладу вищої освіти : 21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 57-45-49, факс. 43-80-25

Бази практики _____

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти

Ректор

Віктор МАЗУР

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П. «___» _____ 202__ року

База практики:

(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. «___» _____ 202__ року

**Відділ дуальної освіти, практичного
навчання та працевлаштування**

Юридичний відділ

Додаток 2

**до Положення «Про проведення практики
здобувачів вищої освіти на першому
(бакалаврському) та другому (магістерському)
рівнях у Вінницькому національному аграрному
університеті»**

(пункт 2.6.)

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Вінницького національного
аграрного університету

Віктор МАЗУР
« ____ » _____ 202__ р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИК

_____ рівня вищої освіти
першого (бакалаврського)/другого (магістерського)

за спеціальністю _____
код назва

галузі знань _____
шифр назва

Освітньо-професійна програма « _____ »
назва ОПП

м. Вінниця – 202__ рік

Наскрізна програма практики першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» за спеціальністю 208 «_____» освітньо-професійної програми «_____»/ І.І. Іванов, П.П. Петров – Вінниця: ВНАУ, 202__ – __ с.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою частиною навчального процесу. Вона передбачає закріплення теоретичних знань, які були отримані в процесі навчання, формування у здобувачів професійних умінь та навичок роботи в галузі. Наскрізною програмою передбачено безперервне практичне навчання майбутніх фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 208 «_____» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Рецензенти:

Андрієва А.А. – д.т.н., професор кафедри «_____»
Вінницького національного аграрного університету
Борис Б.Б. - к.т.н., професор, завідувач кафедри «_____»
Вінницького національного аграрного університету

Ухвалено науково-методичною комісією ВНАУ (протокол №__ від ____
_____ 202__ року)

Ухвалено навчально-методичною комісією інженерно-технологічного факультету (протокол №__ від _____ 202__ року)

© Іванов І.І., Петров П.П., 202__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні положення	5
2. Види практик	
3. Бази практик.....	
4 Організація і керівництво практикою.....	
5. Підсумки й оцінювання практики.....	
6. Рекомендовані джерела інформації.....	

до Положення «Про проведення практики здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Вінницькому національному аграрному університеті»

(пункт 4.7.)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗВІТ-ЩОДЕННИК
з виробничої практики**

здобувача (ки) вищої освіти _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

_____ рівня вищої освіти
першого (бакалаврського)/другого (магістерського)

за спеціальністю _____
код назва

факультет/навчально-науковий інститут _____

курс _____ група _____

Підприємство (установа)

Період практики: з _____ р. по _____ р.

Керівник практики

від Університету _____

(вчене звання, кафедра, прізвище, ініціали)

Керівник практики

від підприємства (установи) _____

(посада, прізвище, ініціали)

ВІННИЦЯ – 202__

Інформація про перебування здобувача вищої освіти на посадах та посадові обов'язки в період виробничої практики

Термін виконання посадових обов'язків (робіт)	Посада

Відзив керівника практики від підприємства (установи) про якість виконання здобувачем вищої освіти програми практики (набуті технічні навички, обсяг роботи, якість і т.д.)

Оцінка _____

Підпис керівника практики від підприємства (установи) _____

Результати захисту звіту з виробничої практики

Оцінка _____

Підписи